

20161924414

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 54 став 2 од Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15 и 37/16) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 17.10.2016 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2017 ГОДИНА

Трансплантацијата претставува медицинска процедура со која се заменува одреден орган или дел од орган – ткиво/клетки со друг. Самата интервенција е хируршка постапка која се применува или во животно загрозувачки состојби или во насока на подобрување на квалитетот на живот на пациентот.

Органи и ткива/клетки кои се трансплантираат: срце, бели дробови, бубрези, црн дроб, панкреас, црева, желудник и кожа; рожница, лангерхансови клетки, коскена срцевина, крвни садови, срцеви залистоци.

Видови на трансплантација:

- Автотрансплантација е трансплантација кога донорот е воедно и примател на трансплататот (кожа земена од еден дел на телото и имплантирана на друг дел).
- Изотрансплантација е трансплантација кога донорот и примателот се со иста ткивна сродност – еднојајчани близнаци.
- Алотрансплантација е трансплантација кога трансплантатот се зема од една единка и се имплантира на друга единка од ист вид.
- Ксенотрансплантација е трансплантација кога донорот и примателот припаѓаат на различни видови (од животно на човек).

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за трансплантација за 2017 година има за цел да го зголеми бројот на донори од починато лице преку зголемување на активности, и тоа преку:

1. Олеснување на постапката на трансплантацијата на органи и ткива во интерес на пациентите;
2. Зголемување на бројот на пресадувања на органи и ткива од човечкото тело заради лекување;
3. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата преку:
  - Формирање на листа за чекање според видот на органи кои ќе се базираат на транспарентни, објективни и медицински критериуми,
  - Електронски систем за алоцирање на органи и ткива,
  - Воспоставување на систем кој ќе гарантира квалитет, следливост и безбедност на постапките.
4. Подигање на свеста кај населението за донирање на органи и ткива, особено преку информирање на јавноста за важноста на трансплантацијата на органи и ткива;
5. Воспоставување на мрежа на болници спремни во секој момент да препознаат потенцијален дарител, болници кои можат да го извадат органот и да осигураат дека истиот ќе стигне во центрите каде би се изведувале трансплантациите;

6. Воспоставување и одржување на централен информатички систем за вршење на дејностите за земање, обработка, испитување на совпаѓање на ткивата, чување, заменување и пресадување.

МЕРКИ И АКТИВНОСТИ

Со донесувањето на Законот за земање и пресадување на делови од човечко тело заради пресадување и подзаконските акти, како и со назначувањето на Националниот координатор за трансплантација, направени се сите предуслови, покрај трансплантација на бубрези од жив донор, да се започне и со трансплантација од кадавери како и заживување на трансплантацијата на црн дроб.

Мерките и активностите на Програмата се следни:

1. Обезбедување на финансиски средства кои се наменети за ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се на дијализен третман и се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице. Пациентите за сите испитувања се ослободуваат од партиципација, по обезбедена Потврда за ослободување од партиципација за пациенти кои се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице издадена од Министерството за здравство;

2. Изработка и операционализација на централен информатички систем за вршење на дејностите за земање, обработка, испитување на совпаѓање на ткивата, чување, заменување и пресадување;

3. Зголемување на свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи преку правилно информирање и медиумски кампањи за зголемување на јавната свест за самата постапка на пресадување на органи и зголемување на јавната свест и едукација за придобивките од трансплантациите и за тоа што значи да се донираат органи, како кај населението така и кај лекарите;

4. Изготвување на проект за семинари на кои на лекарите од примарното и секундарното здравство, кои не се директно поврзани во мрежата за трансплантација, ќе им бидат образложени законските одредби кои го регулираат пресадувањето на органи, како и подзаконските акти кои регулираат специфични делови од оваа проблематика;

5. Зголемување на знаењето и комуникациските вештини на здравствените работници околу проблематиката поврзана со трансплантациите;

6. Развивање на јавната свест кај групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите кои можат да бидат вклучени во постапката за промоција на придобивките од постапките на пресадување на органи, а понатаму да бидат и промотори за донирањето органи;

7. Организирање на кампањи за подигнување на јавната свест, со презентација на информации кои се однесуваат на правата на граѓаните, а пред се на пациентите во однос на донирањето на органи.

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА И ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Извршувањето на Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2017 година се врши од страна на:

- Министерство за здравство,
- ЈЗУ Здравствен дом Скопје,
- ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Македонија,
- ЈЗУ Универзитетската клиника за урологија Скопје,
- ЈЗУ Универзитетската клиника за дигестивна хирургија Скопје,

- ЈЗУ Универзитетската клиника за детска хирургија Скопје,
- Здравствени установи кои се овластени за пресадување на делови од човечкото тело заради лекување, согласно закон и се во Мрежата на здравствени установи во Република Македонија.

Финансиски средства:

1. Финансиски средства за трошоците за ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се на дијализен третман и се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице;

2. Финансиски средства за ангажирање на:

1. Националниот координатор за трансплантација преку соодветен договор;
2. Заменик национален координатор за трансплантација преку соодветен договор и
3. Национален координатор за крвотворни матични клетки преку соодветен договор;

3. Финансиски средства за зголемување на свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи преку медиумски кампањи и промотивен материјал за органодарителство;

4. Средства за стимулација на тимовите за трансплантација и за други активности поврзани со унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантација (едукации од областа на трансплантацијата, комисији, работни групи и други);

5. Средства за стимулација на болничките координатори односно донор координатори;

6. Финансиски средства за погребни трошоци за кадаверот, согласно Закон;

7. Средства за неизмирени обврски за 2016 година.

Табела: Финансиски средства за реализација на Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2017 година

Активност	Извршител	Износ
ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се на дијализен третман и се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице и лекови за трансплантирани пациенти	Министерството за здравство, Универзитетските клиници, и други ЈЗУ	3.859.280,00
Ангажирање на - Национален координатор за трансплантација - Заменик на национален координатор за трансплантација - Национален координатор за крвотворни матични клетки	Министерството за здравство	500.000,00
Медиумски кампањи за зголемување на свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи.	ЈЗУ Здравствен дом Скопје, ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Македонија, Министерството за здравство	500.000,00
Средства за стимулација на тимовите за трансплантација и за други активности поврзани со унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантацијата (едукации од областа на трансплантацијата, комисији, работни групи и други).	Универзитетските клиници, други ЈЗУ, Министерството за здравство	4.000.000,00
Средства за стимулација на болничките координатори	Министерството за здравство	480.000,00
Финансиски средства за погребни трошоци (10 кадавера по 66.072,00 денари)	Министерството за здравство	660.720,00
ВКУПНО		10.000.000,00

Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2017 година ќе се финансира согласно одобрените средства во висина од 10.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2017 година.

Бр. 42-7824/1
17 октомври 2016 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Никола Тодоров, с.р.